

Regulativni kaos popraćen domino efektom

skupine

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

1 H He

2 Li Be B C N O F Ne

3 Na Mg Al Si P S Cl Ar

4 K Ca Sc Ti V Cr Mn Fe Co Ni Cu Zn Ga Ge As Se Br Kr

5 Rb Sr Y Zr Nb Mo Tc Ru Rh Pd Ag Cd In Sn Sb Te I Xe

6 Cs Ba La Ce Pr Nd Pm Sm Eu Gd Tb Dy Ho Er Tm Yb Lu

7 Fr Ra Ac Th Pa U Np Pu Am Cm Bk Cf Es Fm Md No Lr

Lantanoidi
Aktinoidi

A - nuklearni broj najčešćega izotopa
 Z - protonski broj
 A_r - relativna atomska masa

metali   nemetali   polumetali

Biorazgradnja organskih tvari

Aerobna razgradnja - kompost

Anaerobna razgradnja – energetski potencijal i digestat

Ozemljavanje – proces višegodišnjeg truljenja, materijal nalik na kompost/humus...

Sušenje i spaljivanje – korištenje energetskog potencijala

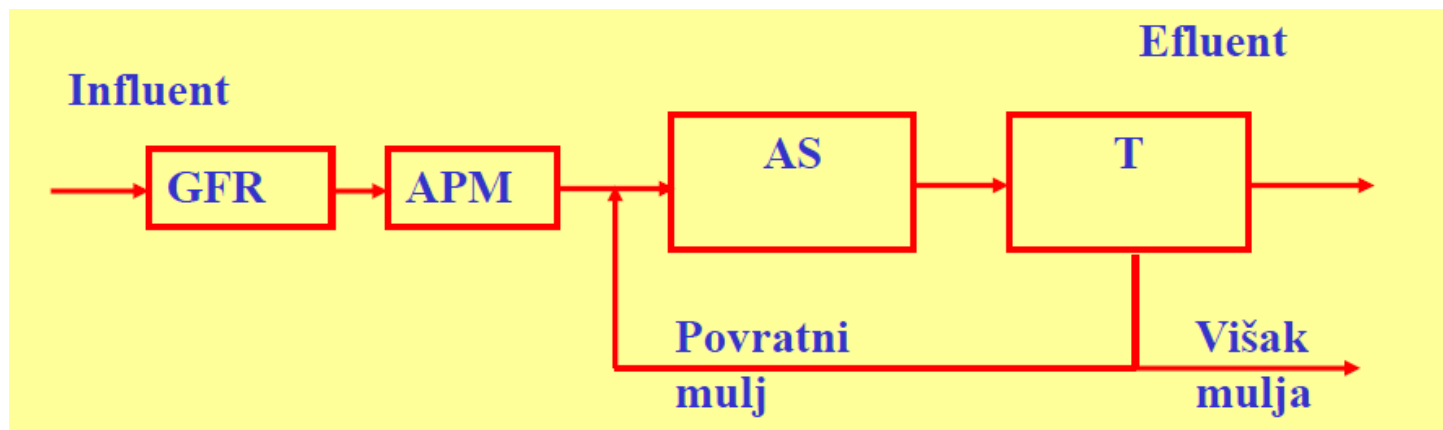
Supstrati

Zeleni otpad (lišće, granje)

Biootpad (neiskorištena hrana ili njeni dijelovi)

Mulj sa komunalnih uređaja za obradu otpadne vode

Mulj sa uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda

Pravilnici

Pravilnik o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada- nije važeći

Zakon o gnojidbenim proizvodima NN 39/23 _ Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Direktiva - UREDBA (EU) 2019/1009 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 5. lipnja 2019. o utvrđivanju pravila o stavljanju gnojidbenih proizvoda EU-a na raspolaganje na tržištu te o izmjenama uredaba (EZ) br. 1069/2009 i (EZ) br. 1107/2009 i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2003/2003

Pravilnik o ukidanju statusa otpada NN 55/23 _ Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, iz Zakona o gospodarenju otpadom

Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi NN 38/2008 _ Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, iz Zakona o otpadu- nije važeći

Novo ministarstvo-Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije (voda, otpad)

Usporedba- ne važeći i važeći

parametar	Dopušteni sadržaj u kompostu		
	klasa I	klasa II	klasa III
	mg/kg suhe tvari		
Kadmij (Cd)	0,7	1	3
Krom (Cr)	70	150	250
Živa (Hg)	0,4	0,7	3
Nikal (Ni)	25	60	100
Olovo (Pb)	45	120	200
Bakar (Cu)	70	150	500
Cink (Zn)	200	500	1800
PAU	-	-	6
PCB	-	-	1

Dopušteni sadržaj organskih tvari u obrađenom mulju koji se koristi u poljoprivredi je:

Organske tvari u mulju	Dopušteni sadržaj organskih tvari u mulju
<u>Poliklorirani bifenili (PCB):</u>	
	u mg/kg suhe tvari mulja
2,4,4'-triklorobifenil	0,2
2,2',5,5'-tetraklorobifenil	0,2
2,2',4,5,5'-pentaklorobifenil	0,2
2,2',3,4,5,5'-heksaklorobifenil	0,2
2,2',3,4,4',5,5'-heptaklorobifenil	0,2
Teški metali	Dopušteni sadržaj teških metala izražen u mg/kg suhe tvari reprezentativnog uzorka mulja
kadmij	5
bakar	600
nikal	80
olovo	500
cink	2000
živa	5
krom	500

Pravilnik o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada- nije važeći

(1) Kompost klase I. namijenjen je korištenju u ekološkoj proizvodnji na način propisan posebnim propisom koji uređuje ekološku proizvodnju i korištenju u poljoprivredi na način propisan posebnim propisom koji uređuje gnojivo i poboljšivače tla.

(2) Kompost klase II. namijenjen je korištenju u poljoprivredi na način propisan posebnim propisom koji uređuje gnojivo i poboljšivače tla.

(3) Kompost klase III. namijenjen je korištenju na tlu koje se ne koristi za proizvodnju hrane, na šumskom odnosno parkovnom zemljištu, za potrebe uređenja odnosno rekultivacije zemljišta i za izradu završnog rekultivacijskog sloja odlagališta.

Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi NN 38/2008, max 1,66 t/ha/god

Zabranjeno je korištenje obrađenog mulja na:

- travnjacima i pašnjacima koji se koriste za ispašu stoke,
- površinama na kojima se uzgaja krmno bilje najmanje dva mjeseca prije žetve,
- tlu na kojem rastu nasadi voća i povrća, uz iznimku voćaka,
- tlu namijenjenom uzgoju voća i povrća koje može biti u izravnom dodiru sa zemljom od barem 10 mjeseci prije datuma početka berbe ili žetve,
- tlu na kojem postoji opasnost od ispiranja mulja u površinske vode, te u priobalnom i vodozaštitnom području.
- tlu čija je pH vrijednost niža od 5,
- tlu krških polja, plitkom ili skeletnom tlu krša,
- tlu zasićenom vodom, pokrivenim snijegom i na smrznutom poljoprivrednom tlu,

Novosti

Pravilnik o ukidanju statusa otpada NN 55/23, čl. 2

- 1. *anaerobni digestat* je gnojidbeni proizvod koji udovoljava uvjetima propisa koji uređuje gnojidbene proizvode
- 8. *kompost* je gnojidbeni proizvod koji udovoljava uvjetima koji udovoljava uvjetima propisa koji uređuje gnojidbene proizvode

Direktiva 1009/2019

- Gnojidbeni proizvod EU-a može sadržavati kompost dobiven aerobnim kompostiranjem isključivo jednog ili više sljedećih ulaznih materijala:
  - (a) biotpada u smislu Direktive 2008/98/EZ koji nastaje odvojenim prikupljanjem biotpada na izvoru;
  - (b) živih ili mrtvih organizama ili njihovih dijelova koji nisu obrađivani ili su obrađivani samo ručno, mehaničkim ili gravitacijskim sredstvima, otapanjem u vodi, flotacijom, ekstrakcijom vodom, parnom destilacijom ili zagrijavanjem isključivo radi uklanjanja vode, ili su ekstrahirani iz zraka na bilo koji način, **osim**:
    - i. materijala koji potječu iz miješanog komunalnog otpada;
    - ii. **mulja otpadnih voda, industrijskog mulja ili jaružnog mulja**; i
    - iii. nusproizvoda životinjskog podrijetla ili od njih dobivenih proizvoda obuhvaćenih područjem primjene Uredbe (EZ) br. 1069/2009;

Itinerer zbijvanja uvjetovanih Projekata izgradnje

- Studija Izvodivosti, (Idejni projekt ili rješenje), odobrenje sredstava sufinanciranja
  - Dokazi poboljšanja po okoliš
  - Financijska isplativost i priuštivost (cijena vode i odvodnje 3% ukupnog kućnog proračuna)
- Izrada Natječajne dokumentacije u kojoj su sadržani osnovni elementi Studije – Javna nabava
- Odabir Izvođača, Natječajna dokumentacija postaje sastavni dio Ugovora i obveza Izvođača
- U tijeku izvođenja dozvoljene su manje izmjene, no suština se ne može mijenjati
- Kraj Ugovora, ishodaenje Uporabne dozvole i garancija Izvođača na izvedene radove u trajanju X godina
- Kontrole u periodu trajanja ugovora ii po završetku izvedenog i funkcionalnosti, ovisno o ugovoru o sufinanciranju 5-7 godina
- Naknade uslijed izmjene zakonskih propisa?
- Obveza odvojenog prikupljanja sa posebnim naglaskom na biootpad? Cijena?
- Implementacija Direktive obvezujuća u potpunosti, djelomično ili samo ciljano. Koje su slobode pojedine države članice?

Kako se sad postaviti?

Projekti koji su završeni	Ishođena Uporabna dozvola	Ne/važeća garancija Izvođača
Projekt je izveden sukladno Ugovoru	Ugovor je usklađen sa studijom izvodivosti uz manje preinake koje ne mijenjaju u bitnom SI	Povučena sredstva sufinanciranja te osigurana razlika (Covid, ratovi, inflacije, otežan transport roba i promjena u cijeni..) Sukladno inflaciji i drugim razlozima osigurana produženja Ugovora ili izmjene ugovorene cijene - osigurana sredstva-Da/Ne
Financijske i operativne kontrole izgrađenog sustava 5-7 godina	Izmjene regulativa i nemogućnost rada izgrađenog postrojenja prema SI, ugovoru, sufinanciranom projektu..- Konzekvence?	Obveze i odgovornosti Naručitelja prethodno izvedenih radova, odnosno vlasnika i upravitelja postrojenjem? Dogradnja ili izmjena na postrojenju – konzekvence u smislu kontrola i način financiranja?

Projekti u tijeku izvođenja

U tijeku Izvođenja prema Ugovoru i SI

Ugovor za radove potpisan sukladno Zakonu o javnoj nabavi. Izmjene na sadržaju ugovora? Usklađivanje sa novim propisima?

Prava Naručitelja, financijska i vremenska sukladno izmjeni u propisima?

Vremenska i financijska potraživanja Izvođača, Inženjera i Voditelja projekta?

Prava i obveze drugih sudionika na Projektu, npr. ovlaštenih laboratorija za izradu analiza konačnog proizvoda i deklariranje sukladno propisu? Tko na svaku analizu daje konačno rješenje i prema čemu?

Projekti prije početka Izvođenja, u tijeku nabave ili u tijeku izrade Natječajne dokumentacije sa već odobrenim sredstvima na osnovu Studije izvodivosti

Po kojem propisu raspisati uvijete Projektiranja i Izvođenja, Nadzora i Vođenja?

Nabava u tijeku, obustaviti i vratiti na izmjene?

Studije izvodivosti temeljene na prethodnim propisima pa tako i sufinanciranje, odnosno proračunska vrijednost Ugovora

Konzekvence ukoliko se mijenja Studija izvodivosti u svom tehničkom sadržaju i sadržaju cijene – odgovornost i mogućnost?

Što sa propisanim rokovima za završetak RCGO i UPOVa?

Negdje smo zaboravili korisnike usluge - što poručiti i polučiti?

- Prava potrošača usluge? - Vodoopskrba i odvodnja, odvoz otpada
- Odvajati ili ne? Kompostirati u stanu/kući/dvorištu ili ne? Deklarirati kao gnoj?
  - Npr. Jedan neboder sa 18 katova, po katu 4 stana = 72 kućanstva, PP - 2 osobe po kućanstvu = 4 kg biootpada/mj = 288 kg/mj (procjedne vode – uputa u odvodnju, produkt – uputa u teglu za cvijeće ili u park, plinovi= neugodni mirisi - ne smiju biti prisutni u procesu)
- Cijena po kućanstvu za odvoz obzirom na nove troškove isporučitelja usluge?
- Konačna cijena usluge odvodnje vs cijena vode kao zaštićena stavka za potrošača proizvoda i usluge? Uputa?
- Financijska izdrživost konzumenta proizvoda i usluge? Što sa prikazanom priuštivosti kod aplikacije za sufinansiranje projekta?
- Budućnost?

Rokovi i posljedice, problem ili rješenje?

- Rokovi za izgradnju UPOVa definirani prema ES
- Rokovi za izgradnju RCGO, a uvjet za zatvaranje odlagališta i njihovu sanaciju
- Gnoj, poboljšivač tla, deklaracija proizvoda, izvoz u EU članice ili ne – mala država, aerobna razgradnja ili kompostiranje vs anaerobna fermentacija ili anaerobna digestija, finalna obrada, zemlja za cvijeće...igra riječima
  - Dinja, ali i bostan, cata, dina, melon, milun, mlûn, pekun, pepun, pipun...

Svaki prijedlog je više nego dobro došao, a najlakši put do dobre ideje je imati mnogo ideja jer bi neke od njih trebale biti iskoristive u konstrukciji konačnog rješenja za dobrobit svih učesnika u procesu.

Hvala vam na pažnji!